

ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಹಾರದಲ್ಲ ರೈತರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ

ಕೃಷಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಆರ್ಥಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಧನೆಗೈಯುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಗತಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ



ಸಾಧಾರಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಒಟ್ಟು ಆಂತರಿಕ ಉತ್ಪನ್ನದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಪಾಲು ಇಳಿಮುಖಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಶೋಚನೀಯ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ರೈತರ ಅದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸುವಲ್ಲಿ ರೈತರ ಬೇಡಿಕೆಯ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ತುಂಬ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರೈತ ಸಮುದಾಯವು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವಾಗ ಅವುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ನಷ್ಟ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಯು ಅವಶ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರೈತ ಸಮುದಾಯವು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರವು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಬಲ್ಲದು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಉತ್ಪಾದನಾ ಪರಿಸರ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ರೈತರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಂಶಗಳ ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಹಾಗೂ ರೈತ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ಡಾ. ನಾರ್ಮನ್ ಮತ್ತು ಹೇಸ್ (1979) ಇವರ ಪ್ರಕಾರ ಸೂಕ್ತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಮೂಲತಃ ನಾಲ್ಕು ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು (1) ತಾಂತ್ರಿಕ ಸೂಕ್ತತೆ (2) ಆರ್ಥಿಕ ಸೂಕ್ತತೆ (3) ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವೀಕಾರಾರ್ಹತೆ (4) ಪೂರ್ವ ರಚನೆ ಸಹವರ್ತನೆ. ಯಾವುದೇ ಯಶಸ್ವಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಮೂಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ರೈತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವರಿತ ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ರೈತರ ಸಮುದಾಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣಾ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳ ಯೋಜನೆ ಹಾಗೂ ರೂಪರೇಖೆ ನಿರ್ಧರಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವಾಗ ರೈತರ ಸಮಗ್ರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯಿಂದ ಯಶಸ್ವಿಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಯಶಸ್ವಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

1. ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು

ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಶಿಫಾರಿತವಾದ ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ರೈತರಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವಂತಹ ಬೇಸಾಯ ಕ್ರಮಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವಂತಹ ಮೌಲ್ಯತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ರೈತರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದು.

2. ತರಬೇತಿಗಳು

ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವುದು ಮಹತ್ವದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ರೈತರ

ಉಪಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು, ತರಬೇತಿಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ರೈತರು ಬೇರೆ ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳು

ಕೃಷಿ ಸಂಸೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣೆ ಸೇವೆ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಸಫಲತೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರೈತರ ಪ್ರೇರಣೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ರೈತ ಮುಖಂಡರ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

4. ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವಗಳು

ಕೃಷಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಪ್ರಸಾರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಅವರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಳವಡಿಸಿದ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಇತರ ರೈತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಲು ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳು ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವಗಳು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರೋತ್ಸವಗಳನ್ನು / ಕ್ಷೇತ್ರ ಭೇಟಿಗಳನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರೈತ ಮುಖಂಡರುಗಳು, ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರ ರೈತ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಭಗವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

5. ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಯುವಕ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸದಸ್ಯರುಗಳು, ಮಹಿಳಾಮಂಡಳಗಳ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಅಂದರೆ ರೈತ ಮಹಿಳೆಯರು ಹಾಗೂ ರೈತ

ವೇದಿಕೆ ಗಳಂತಹ ರೈತ ಸಮೂಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುವುದರಿಂದ ಯಶಸ್ವೀ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೇ ರೈತರಿಗೆ ಬೇಕಗುವಂತಹ ಸರಕಾರದ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮಹಿತಿ ಒದಗಿಸುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಬಹುದು. ಈ ಮೂಲಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಹಾಗೂ ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಾಂಧವ್ಯವೆರ್ಪಟ್ಟು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಪ್ರಸಾರವು ಸರಳವಾಗುವುದು.

6. ಸ್ವಸಹಾಯ ಮಂಡಳಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ

ರೈತರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಕಾರ ಮನೋಭಾವನೆ ಬೆಳೆಸಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಸದುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಹಾಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಇವು ಮುಖ್ಯಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆಯಲ್ಲದೆ, ಈ ಮಂಡಳಿಗಳು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ 'ಸೇತುವೆ' ಯಂತೆ ವರ್ತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಯಶಸ್ವಿ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಮೇಲೆ ಸೂಚಿಸಿದ ಅಂಶಗಳು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮತ್ತು ರೈತ ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ನೇರವಾದ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರೈತರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆ ಯನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ರೈತರ ಮುಖಂಡರುಗಳು, ಪ್ರಗತಿಪರ ರೈತರು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ಇದರಿಂದ ರೈತರು ರೈತರಿಂದ ಪ್ರೇರೇಪಣೆಗೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಬಲ್ಲದು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸರ್ವರೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ.



ಆರ್. ಎ. ಬೂದಿಹಾಳ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - 580 005 ☎ 9448495322